

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pôli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrt leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrt leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 29. novembra 1876.

O b s e g: Predlogi novih davkov z ozirom na kmetijstvo v Dunajskem državnem zboru. — Kako bi se Unška dolina dala posušiti. (Dalje.) — Poročilo o našem predivstvu. — Gospodarske skušnje. — Gospodarske novice. — Kmetijski zgodovinski spomini vsega sveta vredjeni po mesecih. (Dal.) — Slovensko slovstvo. — Popotne črtice. (Dalje.) — Govor grofa Hohenwarta v zbornici poslancev 14. in 17. nov. o reformi politične uprave. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Predlogi novih davkov z ozirom na kmetijstvo

v Dunajskem državnem zboru.

Napoved novih davkov ni ljudem, ki davke plačujejo, nikoli prijetna novica. Opravičena je tedaj radovednost posebno kmetovalcev gledé na predruženje davkov, ki ga je ministerstvo že predložilo zbornici poslancev na Dunaji. Tega predruženja davkov pa — pravi Dunajski kmetijski časnik „Oesterr. landw. Wochenblatt“ — mali posestniki nimajo vzroka,*) s strahom pričakovati, kajti njih grunti davek bode za 10 od 100 znižan brez strahu, da ga zadene novi dohodkini davek. Gruntni davek, ki se je, kakor je znano, dozaj pobiral v večem delu dežel z $26\frac{2}{3}$ odstotkov od katastralnega čistega dohodka, se bode od leta 1878 pobiral le s 24 odstotki, kar je enako znižanju tega davka za 10 odstotkov celega davkovskega zneska. Nasproti temu pa bode kmetovalca zadel nov davek, ki ga je dozaj v obliki doklade odraštoval. Ta novi davek se imenuje osebni (personalni) dohodkini davek, ki bo vsacega človeka, po takem tudi kmetovalca zadel, če njegov vsakoletni čisti dohodek doseže 600 gold. Ta davek bo zadel kmetovalca, če sam obdeluje svoja zemljišča ali pa če jih v najem (štant) daje, ali če dohodek izvira iz stvarnega prava (dingliches Recht). Če kmetovalec sam obdeluje svoja zemljišča, bo plačeval ta davek od dohodkov, ki mu jih zemlja ali gozd donašata po odbitem gruntne davku in po odbitih deželnih in občinskih prikladah, kakor tudi po odbitih stvarnih bremenih gruntne posestva in pa po odbitih obrestih (činžih), ki jih ima od izposojil odraštovati, katera je na ta zemljišča vzel.

To pa utegne vendar naše kmete nekoliko nemirne narediti; al potolažijo naj se s sledečim razjasnilom.

V našem cesarstvu je v vsem skupaj 3 milijone in 400.000 gruntne posestnikov; med temi pa jih je 3 milijone in 298.000, katerih katasterski čisti donesek znaša le do 200 gold.; ti so tedaj gotovo pod tisto mejo, s katero bo osebni dohodkini davek se začel. Odmeril se pa ne bo dohodkini davek na podlagi katasterskega čistega dohodka, ampak le od čistega dohodka, ki je zmirom več kakor je bil ob svojem času preračunjeni katasterski dohodek.

*) Bog daj, da te besede ne bodo prazne! Vred.

Statistične tabele, ki so ministerskemu davkovskemu predlogu od leta 1874. priložene, kažejo, da je poprek katasterski čisti dohodek v razmeri z resničnim čistim dohodkom tak, kakor 1 do 2. Po takem se sme misliti, da gori omenjeni 3 milijoni in 298.000 gruntne posestnikov bode všlo osebnemu dohodkenemu davku.

Zadel bo tedaj ta davek le onih 102.000 posestnikov, pa še med temi jih bode morebiti veliko, ki ostanejo pod mejo 600 gld. čistega dohodka po odbitih vseh tistih davkih, prikladah in obrestih, ki smo jih gori omenili.

Kakor se sliši, utegne pa to predruženje zemljiškega davka še-le v 10 letih na vrsto priti.

Kako bi se Unška dolina dala posušiti.

Spisal M. Peruci.

(Dalje.)

Naplavje, katerega ni obilo nad 1-5 metrov debelosti, ima v sebi gozdno ilovico, zmešano z rodovitno prstjo; samo pri izvoru Unške vode je tudi nekoliko proda videti. Nikodar ni tod nič peska in modrikaste (plavkaste) lednotvorske gline, kar nahajamo nekoliko pod zemeljnem površjem po vsem barji ali močvirji. To nas uči, da je ta dolina postala v poznej četrtotvorni dobi ter je takój od začetka bila presihajoče jezero, katero je do malega vse leto bilo brez vode. Neravnotno podobo so tej dolini dale mnoge višave, ki se nam vedno pred očmi ponavljajo. Ker voda neprestano izpodjéda in odnaša zemljo, zato so se njenemu odtekanju vrata pri Vrhniškem bregu do Borovnice kar dalje tem bolj širila ter notranjske reke so se bolj in bolj obračale k ravnini Ljubljanskega barja.

Kakor so dotoki v tej dolini rastli in se pomnoževali, tako je tudi rastla izpodjedljiva krepost vodi, ki se je zbiral na močvirji. Ljubljana, povečana z raznimi izvirkami okolo močvirja, predrla je siloma trdni jéz, katerega je bilo Savsko naplávje storilo med Šišenskim in Golovškim hribom. Struga se je Ljubljani polagoma globočila ter voda je naplávino vedno prinašala in zatorej so se močvirska tla vzdigovala, ker so Notranjske reke začenjale blato, kar so ga pobrale med svojim čudovitim tékom, odkladati na barji, kodar je voda malo ne samo stala. Rodovitna prst, katero je hitreje in hitreje odtekajoča voda kradla Notranjskim dolinam, dela zdaj Ljubljani bregove. Tedaj, kedar